Toimintasuunnitelma

Suomen kielen hallintoalue
Borlänge kommun 2016-2018

tvåspråkigt folk Borlänge

Borlänge

Sisällysluettelo

Tausta	3
Tarkoitus ja tavoitteet	3
Rahoitus ja raportointi	3
Työmuodot	4
Organisaatio	4
Keskeistä 2015	5
Neuvonpito	5
Maakäräjät	5
Tiedottaminen	5
Tavoitteet ja toiminnat 2016-2018	6

Tausta

Romanit, juutalaiset, saamelaiset, tornionjokilaaksolaiset ja ruotsinsuomalaiset ovat Ruotsin kansalliset vähemmistöt. Romani chib, jiddish, saame, meänkieli sekä suomi ovat kansalliset vähemmistökielet. Nämä kansanryhmät ovat asuneet Ruotsissa kauan ja heillä on oma kulttuuri ja kieli. Tammikuun 1. päivänä Ruotsissa tuli voimaan laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä (SFS 2009:724). Lain mukaan vähemmistökieliä on suojeltava ja edistettävä sekä vähemmistöille on annettava mahdollisuus säilyttää ja kehittää kulttuuriaan.

Borlängessä asuu noin 9,8 % suomalaistaustaista henkilöä (ensimmäisen, toisen ja kolmannen sukupolven ruotsinsuomalaisia). Tarkkoja lukuja ei ole, sillä etnisen taustan rekisteröinti ei ole sallittua. Tämän lisäksi jokainen määrää itse jos kuuluu johonkin kansalliseen vähemmistöön.

Borlängen kunta on kuulunut suomen kielen hallintoalueeseen tammikuusta 2013 alkaen. Hallintoaluekuntana Borlängellä on erityinen vastuu suomen kielen ja kulttuurin vaalinnasta. Kunnan on lain mukaan muun muassa:

- Tarjottava palveluja suomeksi – asukkailla on oikeus käyttää suomen kieltä suullisessa ja kirjallisessa yhteydenpidossa kuntaan (8 §)
- Kysyttäessä tarjottava vanhustenhuoltoa kokonaan tai osittain suomeksi (18 §)
- Kysyttäessä tarjottava esikoulutoimintaa kokonaan tai osittain suomeksi (17 §)
- Tiedotettava vähemmistöryhmän lain mukaisista oikeuksista (3 §)
- Suojeltava ja edistettävä vähemmistökieltä (4 §, myös 8 § kielilaki)
- Antaa vähemmistöryhmälle mahdollisuus vaikuttaa heitä koskevissa kysymyksissä (5 §)

Tarkoitus ja tavoitteet

Toimintasuunnitelman ensisijainen tarkoitus on vahvistaa ja kehittää vähemmistöryhmän asemaa vähemmistölakia noudattaen.

Toimintasuunnitelman ensisijainen tavoite on tunnistaa kehitysalueita eri toiminnoista ja tuoda esiin kunnan konkreettiset toimenpiteet hallintoalueena.

Rahoitus ja raportointi

Hallintoalueena Borlängen kunta saa valtionavustusta, joka on tarkoitettu laista johtuviin lisäkustannuksiin. Valtionavustusta ei saa käyttää sellaisiin kustannuksiin, jotka ovat kuuluneet kunnalle jo ennestään. Valtionavustusta voidaan käyttää esimerkiksi henkilökuntakustannuksiin, kartoituksiin, tiedotukseen, kulttuuri- ja kielitoimintaan sekä vähemmistön tai vähemmistökielen esiin tuomiseksi. Valtionapu tulee käyttää yhteistyössä vähemmistöryhmän kanssa.

Tukholman lääninhallitus on hallintoalueen seurantaviranomainen, ja kunta on myös velvollinen toimittamaan lääninhallitukseen taloudellisen raportin valtionavun käytöstä. Suomen kielen hallintoalueen koordinoija vastaa raportoinnista.

Vuodelle 2015 on Borlänge hallintokuntana saanut valtionavustusta 990 000 kr. Taalainmaan maakäräjät saavat 250 000 kr vuosittain vähemmistötyöhön.

Valtuudet valtionavun käsittelyyn ja käyttöön:

- Koordinoijalla on valtuus määrätä toimista/hankinnoista jotka maksavat korkeintaan 15 000 kr.
- Neuvonpitoryhmällä, joka koostuu vähemmistön edustajista sekä kunnan virkamiehestä on valtuudet päättää toimista/hankinnoista jotka ylittävät 15 000 kr.
- Toiminnat/hankinnat jotka maksavat enemmän kuin 200 000 kr valmistellaan kestävän kehityksen valiokunnassa (hållbarhetsutskottet) ennen kuin ne viedään läpi.
- Kaikissa tapauksissa koordinoija arvioi, mikäli toiminta/hankinta edistää vähemmistöryhmää ja on vähemmistölain mukainen.

Työmuodot

Kehityskonttorin virkamies työskentelee koordinoijana. Koordinoijan pääasiallinen tehtävä on yhteistyö paikallisten suomalaisten yhdistysten edustajien kanssa. Heidän tehtävänä on tuoda esiin ruotsinsuomalaista kulttuuria ja edistää suomen kieltä lain mukaisesti.

Työn keskeinen osa on tunnistaa vähemmistöryhmän tarvitsemat palvelut ja kehittää kunnan työtä. Tämän lisäksi koordinoijan tulee tiedottaa vähemmistöryhmää, kunnan työntekijöitä sekä Borlängen kunnan asukkaita lain mukaisista oikeuksista ja velvollisuuksista. Tiedotus ja työn esille tuominen tapahtuu moninaisissa muodoissa ja eri kanavien kautta. Koordinoija osallistuu säännöllisesti verkostotapaamisiin toisten hallintokuntien ja maakäräjien kanssa. Paikallisella neuvonpitoryhmällä on kokouksia neljästi vuodessa sekä tarvittaessa. Tämän lisäksi järjestetään avoin kokous kerran vuodessa, johon osallistuvat vastaava poliitikko, koordinoija sekä suuri yleisö. Kokouksen tarkoituksena on tunnistaa mahdollisia kehitysalueita ja tarpeita sekä mahdollistaa vuoropuhelu ja neuvonpito. Kokouksessa tiedotetaan myös kunnan hallintoaluetyöstä laajemmin.

Organisaatio

Koordinoijan toimeksiantajana on ”verksamhetsstöd” ja vastaava lautakunta on kunnanhallitus. Asiat valmistellaan kestävän kehityksen valiokunnassa (hållbarhetsutskott).

2015
Keskeistä

Neuvonpito

Neuvonpitoryhmä koostuu ryhmästä, jossa on edustajia neljästä paikallisesta suomalaisesta yhdistyksestä. Nämä ovat Borlängen suomi-seura, Finska PRO, ruotsin kirkon suomenkielinen osasto ja näkövammaisten liiton suomenkielinen osasto. Neuvonpitoryhmä kokoontui 5 kertaa vuonna 2015. Maaliskuussa 2015 pidettiin avoin kokous suurelle yleisölle.

Neuvonpito sekä yhteistyö kunnan organisaation sisällä ja ulkopuolella ovat tärkeimmät työmuodot.

Maakäräjät

Taalainmaan maakäräjät on hallintoalue sekä suomen- että saamenkielelle. Maakäräjillä on vähemmistöryhmä, joka koostuu virkamiehistä jotka yhdessä suunnittelevat toimintaa. Borlängen kunta on myös mukana ryhmässä.

Tiedottaminen

Tiedotus sekä vähemmistöryhmälle että kunnan muihin toimintoihin on keskeistä ja tärkeää. Vuonna 2013 kartoitettiin Borlängen kunnan henkilökunnan suomenkielen taito. Tavoitteena oli tunnistaa suomenkielen taitoisia henkilöitä ja toimintoja, jotta lain mukainen suomenkielinen palvelu voidaan järjestää. Kartoitus uusitaan syksyllä 2015. Tarkoituksena on perustaa verkostoja suomenkielen taitoisten kesken merkityksellisillä aloilla, kuten vanhustenhuolto ja esikoulu.

Tiedottaminen tapahtuu yhteistyössä kunnan tiedotus- ja viestintäosaston kanssa. Siten varmistetaan, että materiaali ja tiedotus ovat kunnan julkisen profiilin mukaisia.

Kunnan kotisivut www.borlange.se on päivitetty niin, että muun muassa keskeinen tieto esikoulusta ja vanhustenhuollosta on käännetty suomeksi. Suomeksi-linkin kautta kävijä pääsee suoraan suomenkielisille sivuille. Ruotsinkielistä tietoa hallintoalueesta löytyy otsikon takaa ”Om kommunen”.

Kartoitus vähemmistöryhmän tarpeista ja toiveista suomenkielisten palveluiden suhteen tehtiin ns. Suomi-päivien aikana 20.–21. toukokuuta 2015. Tulokset antavat viitteitä siitä, mihin palveluihin kunnan on panostettava.

Neuvonpitoryhmässä on keskusteltu minkälaista ohjelmaa voitaisiin järjestää. Tavoitteena on tuoda esille vähemmistöryhmän kulttuuri ja kieli vähemmistölakia noudattaen. Tarkoitus on myös levittää tietoa vähemmistölaista ja tarjota ohjelmaa myös niille, jotka eivät kuulu vähemmistöön.

Tavoitteet ja toiminnat 2016-2018

Ensisijaiset tavoitteet	Suunniteltu toiminta	Vastuussa
Lisätä tietoisuutta suomen kielen vähemmistöryhmästä ja heidän oikeuksista Borlängen kunnan asukkaiden (vähemmistön ja niiden jotka eivät kuulu vähemmistöön) keskuudessa.	Järjestää avoimia kokouksia Toimintaa minkä avulla nostetaan vähemmistökysymykset keskeiselle osalle monipuolisella tavalla.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija
Lisätä tietoisuutta Suomen kielen vähemmistöryhmästä ja heidän oikeuksistaan kunnan työläisten keskuudessa.	Tehdä henkilökunnan kielitaidon kartoitus ja suunnitella koulutus.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija
	Välittää tietoa vähemmistölaista ja hallintoalueesta niille, jotka eivät puhu suomea	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija
Varmistaa, että voimme tarjota kaksikielisen esikoulupaikan tai pedagogista hoitoa (ruotsi-suomi), jonka tarkoitus on stimuloida monikielisyyteen, sekä säilyttää vähemmistön kulttuuri.	Kartoittaa suomenkielinen henkilökunta esikouluissa	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija
	Antaa henkilökunnalle mahdollisuus suomen kielen tai kaksikielisyyden koulutukseen	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija Kyseisen esikoulun esimies
	Levittää tietoa tarjottavasta palvelusta.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija Koulutoimen johtaja

tvåspråkigt folk Borlänge

	Valmistaa kieli- ja kulttuurilaatikkoja vähemmistökulttuurin ja – kielen tukemiseksi. Nämä laatikot voivat kiertää eri paikoissa.	Kirjastotoimen johtaja
	Varmistaa, että lomakkeesta ”Ansökan om förskola, fritidshem, pedagogisk omsorg” käy ilmi, että on mahdollista saada suomenkielistä esikoulutoimintaa.	Koulutoimen johtaja
	Informaatiota suomenkielisestä esikoulutoiminnasta kunnan kotisivuille, ja apua hakuprosessissa	Koulutoimen johtaja
Varmistaa, että halutessa on mahdollista saada kaksikielistä vanhustenhuoltoa (ruotsi-suomi)	Muodostaa työryhmä, jossa on jäseniä eri toiminnoista ja vanhusten omaisia. Työryhmän tehtävänä on huomioida suomenkielisten vanhusten tarpeet ja toiveet.	Yhteistyössä suomen kielen hallintoalueen koordinoija sekä vanhustenhuolto
	Tarkastaa mitä muutoksia tarvitaan jotta koko tai osa vanhustenhuollosta voidaan tarjota suomen kielellä.	Yhteistyössä suomen kielen hallintoalueen koordinoija sekä vanhustenhuolto
	Kartoittaa suomenkielinen henkilökunta vanhustenhuollossa.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija ja vanhustenhuolto
	Tiedottaa laajasti, että Borlängen kunnassa on mahdollisuus saada suomenkielistä vanhustenhuoltoa joko kokonaan tai osittain.	Yhteistyössä vanhustenhuolto/tarveosasto sekä suomen kielen hallintoalueen koordinoija
	Tietoa suomenkielisestä vanhustenhuollosta kotisivuille. Tietoa, miten toimia jos on kiinnostunut.	Vanhustenhuolto apunaan suomen kielen hallintoalueen koordinoija

	Varmistaa, että lomakkeesta ”Ansökan om insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL)” käy ilmi, että on mahdollista saada suomenkielistä vanhustenhuoltoa.	Vanhustenhuolto apunaan suomen kielen hallintoalueen koordinoija
	Kehittää etsivää toimintaa muun muassa niin, että 75-vuotiaat saavat tarvittaessa kotikäynnin ja kirjallista materiaalia suomen kielellä.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija
	Valmistaa kieli- ja kulttuurilaatikkoja vähemmistökulttuurin ja – kielen tukemiseksi. Nämä laatikot voivat kiertää eri paikoissa.	Kirjastotoimen johtaja
Edistää vähemmistön mahdollisuuksia säilyttää ja kehittää heidän kulttuuriaan Ruotsissa.	Perustaa kunnallinen verkosto, jonka tarkoitus on edistää suomalaista kulttuuria.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija ja kulttuuri ja vapaa-ajantoimen johtaja
	Tehdä työtä sen eteen, että kunnassa tarjotaan kulttuuritapahtumia esimerkiksi teatterinäytöksiä, konsertteja, kirjailijavierailuja, taidenäyttelyitä, esitelmiä suomen kielestä ja kulttuurista (mm. viettää ruotsinsuomalaisten päivää)	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija ja kulttuuri ja vapaa-ajantoimen johtaja
Antaa vähemmistölle vaikutusmahdollisuus	Kehittää neuvonpitoa ja yhteistyötä vähemmistön kanssa.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija
	Kerätä aktiivisesti tietoa borlängeläisten toiveista ja tarpeista koskien suomenkielisiä palveluja. Järjestää etsivää toimintaa niin, että henkilöt jotka kuuluvat vähemmistölain piiriin tunnistetaan, erityisesti nuoret.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija
Antaa lapsille ja nuorille mahdollisuus kehittää heidän kulttuurillista identiteettiään.	Järjestää kaksikielisiä kulttuuritapahtumia lapsille/nuorille, joiden tarkoitus on herättää kiinnostus suomen kieleen ja kulttuuriin.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija

Varmistaa, että on mahdollisuus käyttää suomea yhteydenpidossa kuntaan.	Kartoituksen perusteella järjestää kunnan uudelleenorganisointi.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija Tiedotuskonttori Henkilöstökonttori
	Varmistaa, että asiaan kuuluvaa tietoa kunnasta on saatavilla suomeksi sekä verkossa että painettuna materiaalina.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija Tiedotuskonttori
	Luoda rutiini koskien suomenkieltä kun kuntaan rekrytoidaan uutta henkilökuntaa (koulutus).	Henkilöstökonttori
	Järjestää suomen kielen koulutusta suomenkieliselle henkilökunnalle	Toimintojen edustajat yhteistyössä suomen kielen hallintoalueen koordinoijan kanssa
Pyritään luomaan suomen kieltä suojeleva ilmapiiri kunnan toimintoihin.	Henkilökunnan kielitaidon kartoitus säännöllisin väliajoin	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija
	Tuoda esiin kaksikielisyys erilaisissa tilaisuuksissa, esimerkiksi esitelmillä ja teemapäivinä.	Suomen kielen hallintoalueen koordinoija